

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 345/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Lombardíniho 22, Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Roman Heinrich, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 60/2015 a jeho rozsudkom sp. zn. 1 To 60/2015 z 19. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 1 To 60/2015 a jeho rozsudkom sp. zn. 1 To 60/2015 z 19. januára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatne uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 96/2011-1302 z 19. novembra 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 1 To 60/2015-1551 z 19. januára 2016, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a sťažovateľa odsúdil za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona a zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona a za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov. Zároveň bol oslobodený spod obžaloby za posledný skutok kvalifikovaný ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súlade s § 285 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný.

3. Podľa sťažovateľa k porušeniu označeného základného práva podľa ústavy a dohovoru došlo tým, že bol odsúdený na základe nezákonných dôkazov, na ktoré súdy vôbec nemali prihliadať, sťažovateľ bol odsúdený bez toho, aby bol predložený jediný priamy dôkaz, ktorý by preukazoval spáchanie skutkov sťažovateľom, a napokon dôkazy, ktoré sťažovateľ navrhol vykonať, neboli vykonané. Sťažovateľ ďalej podrobne opisuje jednotlivé dôkazy, ktoré hodnotí podľa svojich úvah, ktoré sú v rozpore s úvahami krajského súdu, ktorými sa riadil pri ich hodnotení. Podľa jeho názoru, jednotlivé dôkazy boli vykonávané v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku a výpovede, v ktorých sa priznal k spáchaniu jednotlivých skutkov, boli vynútené zo strany polície použitím psychického a fyzického nátlaku na sťažovateľa, pri ktorých nebol prítomný jeho obhajca. Krajský súd pri pochybnostiach vyhodnotil dôkazy v neprospech sťažovateľa, čo je v rozpore so zásadou in dubio pro reo. Napokon mal krajský súd porušiť práva sťažovateľa tým, že zmenil skutkový stav a sám rozhodol odsudzujúcim rozsudkom bez toho, aby

po zrušení napadnutého rozhodnutia vrátil vec súdu prvého stupňa, pričom rozhodol nad rámec odvolania prokurátora.

4. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že jeho základné právo „na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Nitre, č. k. 1T/60/2015-1551 zo dňa 19. 1. 2016, porušené bolo“. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a zaviazal ho na náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

5. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

9. Podľa sťažovateľa k porušeniu ním označených základných práv malo dôjsť nesprávnym postupom a rozhodnutím krajského súdu, ktoré sa opiera o nezákonné a nesprávne vyhodnotené dôkazy, čo malo za následok vyhlásenie rozhodnutia v jeho neprospech.

10. Ústavný súd skúmal, či sťažovateľ mal, resp. stále má k dispozícii účinný opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorý mu zákon účinne poskytuje na ochranu základného práva podľa čl. 46 ústavy a na použitie ktorého je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd vyjadruje názor, že takýmto účinným opravným prostriedkom je v danom prípade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 368 Trestného poriadku. Ústavný súd dospel k uvedenému záveru na základe príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich tento mimoriadny opravný prostriedok, a to najmä so zreteľom na okruh oprávnených osôb na jeho podanie, dôvody, prípustnosť a iné atribúty upravujúce podanie dovolania a rozhodovania o ňom (§ 368 a nasl. Trestného poriadku).

11. Podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

12. Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku, b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

13. Podľa ustanovenia § 369 ods. 5 Trestného poriadku v prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

14. Podľa ustanovenia § 370 ods. 1 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

15. Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g), h) a i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak sú splnené uvádzané zákonom stanovené podmienky.

16. Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že podľa platnej právnej úpravy trestného konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy) dôvodom na podanie dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku. Podľa zistenia ústavného

súdu sťažovateľ túto zákonnú možnosť aj využil a podal v predmetnej veci dovolanie, ktoré bolo doručené okresnému súdu 9. mája 2016.

17. V danej veci je potrebné uviesť, že označený mimoriadny opravný prostriedok umožňuje sťažovateľovi účinne namietat' všetky závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru. Z toho vyplýva, že je to v prvom rade všeobecný súd, ktorý je oprávnený aj povinný poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, ktorého porušenie namieta, a nie ústavný súd v konaní o sťažnosti. Právomoc ústavného súdu je pri ochrane tohto základného práva každého účastníka konania pred všeobecným súdom iba subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (obdobne napr. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 64/02, I. ÚS 183/07). Uplatnenie právomoci ústavného súdu pri ochrane základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru zároveň predpokladá, že všeobecné súdy neposkytnú ochranu základnému právu v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci ako opravných súdov.

18. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, I. ÚS 178//2004, IV. ÚS 372/2010). Uvedenej skutočnosti si bol sťažovateľ vedomý, čo vyplýva z úvodu obsahu jeho sťažnosti, v ktorej uviedol, že ju podáva napriek tomu, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov.

19. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Nad rámec ústavný súd uvádza, že jeho pozornosti neunikla nesprávna formulácia petitu ústavnej sťažnosti, v ktorom, pokiaľ ide o bod 1, sťažovateľ žiada vyslovenie porušenia čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru postupom krajského súdu a jeho rozhodnutím, ktoré však pozostávajú z viacerých tam uvedených práv, a teda v tejto časti petit trpí chybou nedostatočne označeného porušenia práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016